

tandem

NR. 2, APRIL, 1976, 5. ÅRGANG

INDLEDNING

I de sidste par numre har TANDEM'S BREVKASSE været udgædet. Det har den helt enkle årsag at vi simpelthen aldrig hører en lyd fra jer!

I det sidste halve år har vi ikke fået et eneste brev fra patruljeledere eller andre læsere.

Sover I? Er I flyttet, meldt ud - eller får I slet ikke TANDEM?

Er I tilfredse med bladet? Er det de rigtige emner og ting vi tar op? Blir det forklaret og tegnet tydeligt nok? Kan det overhovedet bruges? Er der nogle specielle ting, I kunne tænke jer vi tog op (ud over dem vi har bragt i de 5 årgange)?

Bruger I overhovedet TANDEM'S ideer? eller nyger bladet direkte i papirkurven, ligesom... når nej.

Nu må I ta jer sammen og skrive til os. Vi hører især gerne fra patruljer og tropper, der har prøvet nogle af de over 100 ideer, vi har bragt gennem årene.

Det gælder også jeres eventuelle dårlige erfaringer med vores ideer.

Hvad laver I i det hele taget på jeres møder og ture?

Skriv f.eks. et brev til TANDEM på jeres næste patruljemøde.

Vi tør slet ikke håbe på at nogen tar sig sammen og skriver til os om en ny ide, de har prøvet.

Med hkb om mange breve fra jer.

Tandem

2

INDHOLD

Dette nummers "hovedtema" er et patruljeprojekt, gående ud på at bygge en bro i en skov.

Broen skal bygges så solidt at den kan blive stående og benyttes af skovens gæster.

Projektet har i store træk været gennemført som beskrevet.

Så bringer vi 2 ældgamle norske opskrifter på naturtov. Selv om I måske ikke direkte har noget at bruge tovet til, er det i sig selv meget interessant og skæjt at fremstille.

Når man så har prøvet at fremstille det, og erfaret hvilke muligheder, det giver, kan man f.eks. flette naturtovet ind i et større projekt, hvor man bruger det til noget nyttigt.

Yarnluftballonen er også en ting, der er vældig sjov at lave sig selv. Men vi kan også her anbefale jer, at I, når I har prøvet at lave en, går videre, og starter et luftprojekt med en forbedret ballon og andre luftfarbtøjer, drager, svævefly osv.

Rigtig god fornøjelse

ADRESSEN

Vi er flyttet igen. Til

TANDEM
Susanne Lund-Larsen
Teglpporten 4, lejl. 2B
3460 Binkerød.

Ideen opstod under en rådsild efter et patruljemøde, hvor vi havde bygget en model af en bro.

"Hvad med at få lov at bygge broen i virkeligheden ude i en skov over et rigtigt vandløb? Hvis vi lavede den solidt i KULSØ-teknik, kunne den måske få lov at blive stående? Det er da værd at spørge om".

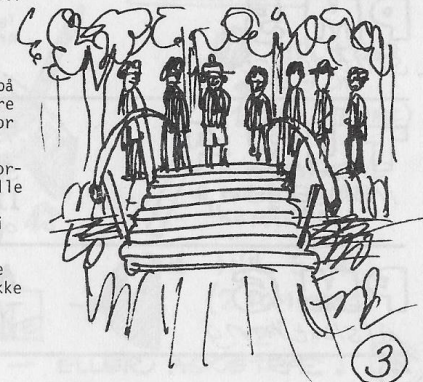
Vores tropsleder syntes godt om ideen, og den næste lørdag kørte patruljen udtill skovfoged Larsen og indviede ham i projektet. Vi havde modellen af broen med, og da han kendte os fra engang, vi havde bygget og opsat nogle redekasser, var han med på at ideen skulle prøves. Så kunne vi altid se om broen kunne holde til at blive stående.

Vi fandt i fællesskab et passende vandløb på hans kort. Lige ved siden af var der et stykke ung egeskov, der skulle tyndes ud, så vi kunne bruge stammerne derfra til broen. Egetræ er meget solidt.

Det kan nok være vi fik gang i planlægningen på de næste møder. Broen skulle virkelig være god, hvis den skulle få lov til at blive stående i skoven.

Vi fik nogle eksperter til at forbedre vores brokonstruktion, så den kom til at se ud, som I ser her. Her er også vores plan for projektet.

Broen blev bygget, og står nu ude i skoven. Der er lagt en ny skovsti hen over den, og på vores forskellige ture, kan vi ikke lade være med at slå et smut hen forbi "vores" bro, for lige at se, hvordan den har det.

Indvielsen var meget festlig. Tropsleder, forældre og andre var indbudt. Skovfogeden skulle klippe den røde snor over, men da Ole selvfølgelig havde glemt den derhjemme, måtte vi flette en af græs.

Efter indvielsen serverede vi varm chokolade og kringle, og naturligvis fik den heller ikke for lidt på det næste patruljemøde.

3

PLAN FOR PROJEKT "SKOVBRØ"

PM 1

planlægning

Planlægning af projektet
endelig udformning af broen
materiale-liste
værktøjs-liste
penge, budget

MELLEM MØDERNE

Køb af værktøj
tegnning af broen

PM 2

træning og forberedelse

Slibe værktøjet
træning i kulso: køller
vejskilt
fremstille nagler
træfældning i teori
Checke lejrudrustning, telt, gryder osv.
Aftale patruljetur; indkøb, mødetid osv.

TUR 1

træfældning

Lejrslagning
aftensmad
aftentur i skoven, lejrbaal
Træfældning
afbarkning, transport til brostedet

PM 3-4

smådele til broen
slibning og aftaler

Forskellige dele til broen: Nagler, gelænder
Slibe værktøj igen
Lave hylstre til værktøjet
Aftale ny bygge-week-end

TUR 2-3

bygning af broen (se tegning)

PM 5

slutspurten

Tegne og trykke indbydelse til indvielsen
Aftale indvielsen. Hvem sørger for silkesnor, servering osv.

TUR 4

indvielse

Færdiggørelse af broen.
Søndag formiddag:
INDVIELSE AF BROEN
oprydning m.m.

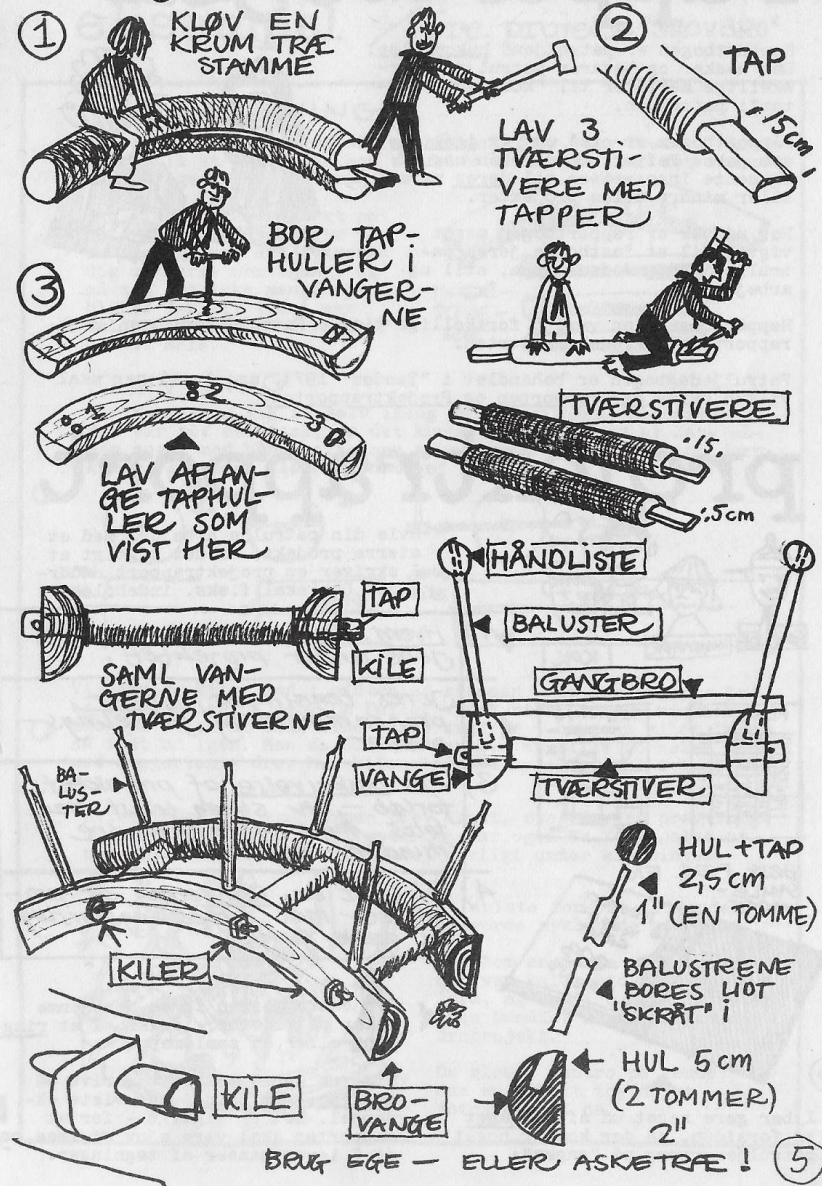
PM 6

Afslutning

AFSLUTNINGS-MØDE
lysbilleder, rapportbog, hygge,
Næste patruljeprojekt fastlægges.

④

ARBEJDS-TEGNING TIL BROEN

rapportbogen

Rapportbogen er patruljens hukommelse. Den husker og bevarer patruljens forskellige merider til "kommende slægter" i patruljen.

Rapportbogen er også en rig idékilde som jeres "efterkommere" kan øse af og hente inspiration til deres mere eller mindre vilde projekter.

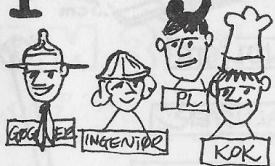
Her udover er rapportbogen meget vigtig til at fastholde jeres patruljes linie - dens tone, stil og arbejdsform.

Rapportbogen kan være 3 forskellige ting : Patruljedagbogen, Hejkrappen og Projektreporten.

Patruljedagbogen er behandlet i "Tandem" 1973, nr. 4, så her skal vi kun dyrke hejkrappen og Projektreporten.

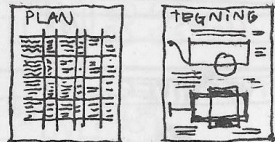

projektreport

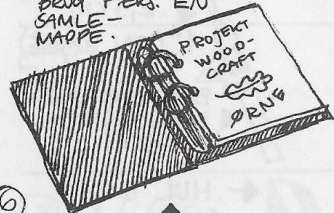

Hvis din patrulje arbejder med et større projekt, er det vigtigt at I skriver en projektreport undervejs. Den skal f.eks. indeholde :

- 1) Hvem, der var med - og deres jobs under projektet.
- 2) Jeres tegninger, planer, programmer og fordelingsplaner.
- 3) En beskrivelse af projektets forløb - en skøn tekst med fotos, tegninger og andre minder indklæbet.
- 4) Til sidst en vurdering af projektet - med forbedringsforslag til næste gang.

BRUG FÆLLES EN SAMLEMAPPE.

6

I bør gøre noget ud af omslaget og forsiden, så der kommer noget patruljesærpræg på "sagen".

Projektreporten føres derhjemme eller på møderne - f.eks. i et ringbind eller en samlemappe.

Siderne kan I udmærket skrive på maskine, som på det her viste eksempel. Det er vigtigt - for at reporten skal være sjov at læse, og at I laver masser af tegninger.

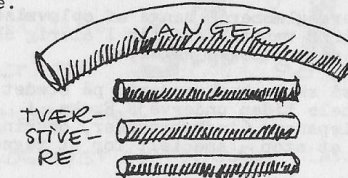
projektreport

eksempel / fra projekt "SKOVBRØ"

TRÆFÆLDNING

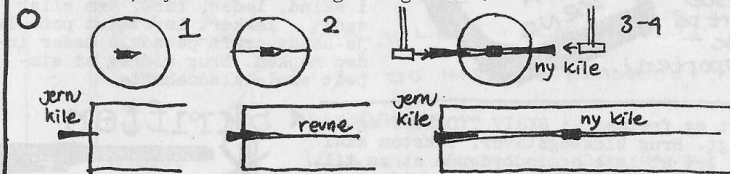
Skovfogeden havde overtalt en skovarbejder, der boede i nærheden, til at hjælpe os med at fælde træerne - især det store krumme egetræ til brovangerne.

Han vidste ikke rigtigt om motorsaven ville starte på en lørdag; men det lykkedes dog at narre den igang, og så tog det ikke mange øjeblikke før alt træet var fældet, skåret ud i stykker og det hele.

KLØVNING

Vi takkede og gik så selv igang med kløvningen. Motorsavsmanden var ret skeptisk, om det kunne lade sig gøre at lave sådan noget med håndkraft; men takket være vores nye fine jernkiler, lykkedes kløvningen meget fint.

Vi hamrede kilen ind i midten af stammen - på den rigtige led, og slog så løs på den. Da Palle, vores store, stærke muskelbundt, slog på kilen af alle sine mange kræfter - hoppede kilen lige så fint ud igen. Men da Susanne gav den et lille forkølet dask med muggerten - drev hun kilen lige så nydeligt ind i træstammen.

Efterhånden som egestammen blev åbnet, steg der en pragtfuld lugt af egesaft op fra træet. Det var også en fornøjelse at høre hvor træstammen "snakkede" livligt under kløvningen.

Vi spiste forkost siddende på vores nykløvede stammer.

Der kom en masse skovgæster, der var kaldt hid af vores larm, og Gurli nød at fortælle hele bundtet om vores store broprojekt.

De gloede vantro på hende; men en enkelt tog da et fotografi af os.

7

hejk rapport

Hejkrappen beskriver en tur eller hejk, som jeres patrulje har været på.

I modsætning til projekt-rapporten, er det meget vigtigt at hejkrappen skrives undervejs på turen.

Ellers glemmer I mange af oplevelserne eller i værste fald får I aldrig skrevet rapportbogen bagefter.

Altså skriv hejkrappen på stedet og hele tiden undervejs. F.eks. i hvilepauser/indkøbspauser/omkring bålet, mens maden snurrer, eller lav et stop - specielt for at tegne eller skrive noget bestemt.

Bogen

en flot bog er den bedste start på hejk-rapporten...

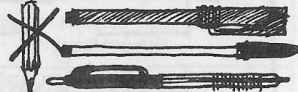

Hejkrappen er også krydret med tegninger, fotos, ruteskitser eller ting I samler op eller ind undervejs.

Selve bogen har I bundet fint ind i skind, læder, bark, træ eller andet - lækker lavet som patrulje-handycraft på nogle møder inden hejken. Brug aldrig et simpelt skole-kladdehæfte.

Først og fremmest : SKRIV TYDELIGT og læseligt. Brug blokbogstaver. Teksten skal være let at læse og indbydende at se til, så det må heller ikke stå for gnidret. Brug aldrig blyant ; men kun tuschpen, kuglepen eller spritpen.

✂ Skriften

Brug fantasien og gør det lidt livligt og ukedeligt. Det gør ikke spor, at I overdriver lidt (eller meget) - bare det er morsomt. Fremhvæ skægge ting og smør tykt på. Lad jeres sprog blomstre, så jeres dansk-lærer ville græmme sig, hvis han så det.

✍ Teksten

*fuld ost på!
grotesk syn
bøved sag*

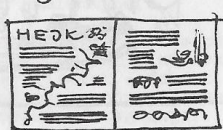
Tegn løs - også selv om du ikke kan !!! Der skal mindst 5-6 tegninger på hver side. Det gør ikke spor det bliver til "tændstikmænd" - det er jo ikke "TANDEM" I skal tegne til. Husk også ruteskitser, og smør så godt med farver på, så siderne bliver rigtig festlige.

👤 Tegningerne

Brug ikke åndssvage systemer med kolonner, og rubrikker til tekst og tegninger (f.eks. Gillwell-systemet) Det ser alt for kedeligt og sygt ud. Skriv og tegn frit fra leveren ned over siderne. Lav flotte overskrifter med masser af farver (Disse medbringes selvfølgelig på turen). Lav ikke siderne for overfyldte. Der skal masser af "luft" mellem tekstens afsnit og tegninger.

📄 Lay-out

VI VAR LIGE STAVNET IND, DA VI SÅ DEN NÆRLIGGENDE GÅRDS GÅRDEJER MED KONE KOMME GALOPERENDE, FOR AT SE HVAD VI VAR FOR NOGLE. KONEN SPURGTE INTERESSERET, HVAD VI SKULLE HAVE TIL AFTENSMAD OG PALKE FREMVISTE STOLT DE

SVINEHJERTER,

HAN HAVDE KØBT SOM "UGENS TILBUD" I SUPERMARKEDET.

"JAMEN JØSSES DOG" SAGDE KONEN OG SÅ HELT FORKERT UD I ANSIGTET "HJERTERNE SKAL JO LIGGE I BLØD I 1/2 TIME OG KOGE I 2- OG HAR I OVERHOVEDET NOGLE SVÆBSKER?? "

KLOKKEN VAR 21 OG DET HAVDE VÆRET

EN HÅRD DAG OG VI VAR SKRUPSULTNE - OG NU KUNNE VI FÅ MAD OM 3 TIMER KL. 24!. "VI HAR NØDPROVIANTEN" SAGDE OLE OG HENTYDEDE TIL ET PAR DÅSER FORLOREN SKILPADDE SOM LÅ HELT NED I BUNDEN AF SKIBET. DE BLEV STRAKS FLÅET FREM OG OP - OG ØJEBLIKKELIG FØDT. DET VAR DEN VÆRSTE SULT.

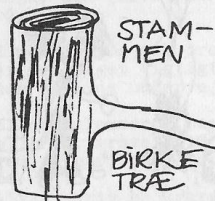
HJERTERNE NØD VI SÅ KL. 24. OG M.H.T. INDMAD, HAVDE GÅRDFOLKENE OGSÅ HJERTERNE PÅ RETTE STED. ANDERS FULGTE MED TIL GÅRDEN OG KOM KORT EFTER BRAGENDE PÅ ET TRAKTORLAD, KLYNGENDE

SIG TIL EN JUNGLE MED VAND OG MED EN DUSK PERSILLE ; HÅNDEN

VIDJETOV

STAM-
MEN

BIRKE
TRÆ

VIDJE - fingertyk gren

Her er ligeledes en norsk opskrift på noget kraftigere og utroligt stærkt naturtov.

Det er prøvet med stort held af redaktionen med birketræ.

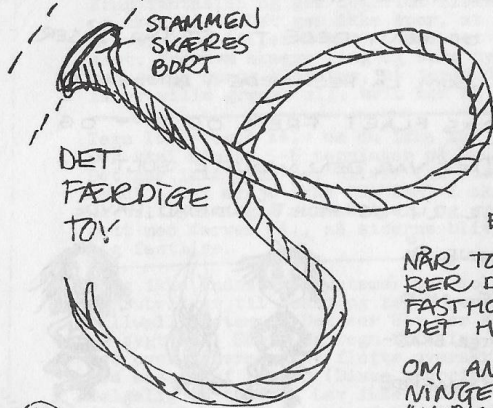
MATERIALER

Find en birkegren, godt fingertyk - og skær den ud af et træ, således at et stykke af stammen kommer med. Grenen skal tages nu, ved vintertid, da der ikke er så meget saft i træet. Læg materialet i ferskvand en ugestid.

SNONINGEN

Tråd med foden på "forstykket" og tag med højre hånd i toppen og bøj toppen som et håndtag. Støt med venstre hånd under håndtaget og drej rundt og rundt så vidjen spalter sig og bliver snoet som et reb. Få evt. en hjælper til at sno med.

Tovet er som sagt både smidigt og stærkt. Det er brugt i vikingetiden på vikingskibene og på norske fartøjer helt til idag. (f.eks. til dretalder)

STAMMEN
SKÆRES
BORT

DET
FÆRDIGE
TOV

10

DER SKAL
BRUGES
KRÆFTER
TIL SNO-
NINGEN

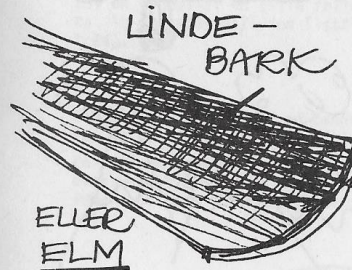
BEMÆRK!

TOVET ER KUN
SMIDT OG BØJE-
LIGT, SÅ LÆNGE DET
ER VÅDT.

NÅR TOVET ER TØRT, BEVÆ-
RER DET STYRKEN, MEN
FASTHOLDER DEN FORM,
DET HAR FÅET.

OM ANVENDELSE SE INDLED-
NINGEN SIDE 2, UNDER
"INDHOLD".

LINDEBAST

LINDE -
BARK

ELLER
ELM

I bronzealderen og jernalderen brugte man LINDEBAST, bl.a. til at sy deres både sammen med.

Lindebasten tages fra det inderste lag af barken på lindetræ. Efter gammel norsk opskrift skal barken ligge i blod i ferskvand i et halvt år. I denne periode bliver det organiske materiale mellem taverne i barken nedbrudt (jvf. fremstillingen af hør).

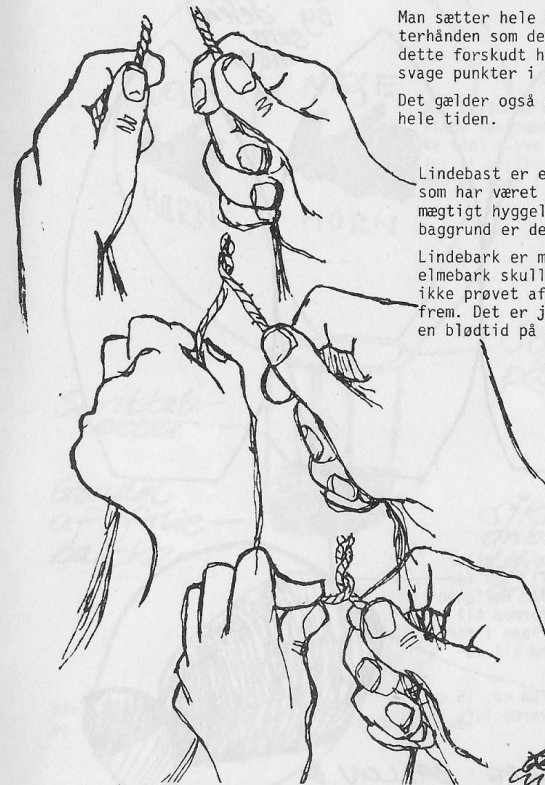
Fra det inderste lag af barken trækker man så så lange bast-bunter ud som muligt.

SNO-TEKNIKKEN

Man skal gøre to ting på een gang, nemlig at sno de to hold barkstrimler (kordeler) hver for sig - samtidig med at man snor dem ind i hinanden.

Man sætter hele tiden nye bast-strimler i, efterhånden som de slipper op. Sørg for at gøre dette forskudt hele tiden, så der ikke kommer svage punkter i snoren.

Det gælder også om at holde den samme tykkelse hele tiden.

Lindebast er et stærkt og holdbart materiale, som har været anerkendt i århundreder. Det er meget hyggeligt at sidde og "sno" og på den baggrund er det meget interessant at prøve.

Lindebark er meget svært at skaffe i dag, men elmebark skulle også kunne bruges. Dette er dog ikke prøvet af redaktionen; men prøv jer selv frem. Det er jo noget af et langtidsprojekt med en bløttid på et halvt år.

BEMÆRK:
MAN DREJER
HELE HÅNDEN,
SAMTIDIG MED
AT MAN SNOR
TAVERNE
RUNDT MED
FINGRENE.

PRØV SELV!
DET ER IKKE
SÅ SVÆRT

LITT: BOGEN OM "ROAR LINDE", 1971, VIKINGESKIBSHALLEN I ROSKILDE. 11

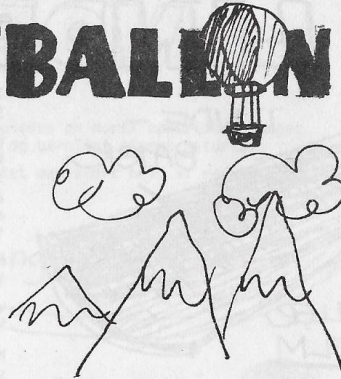

VARMLUFTBALLEN

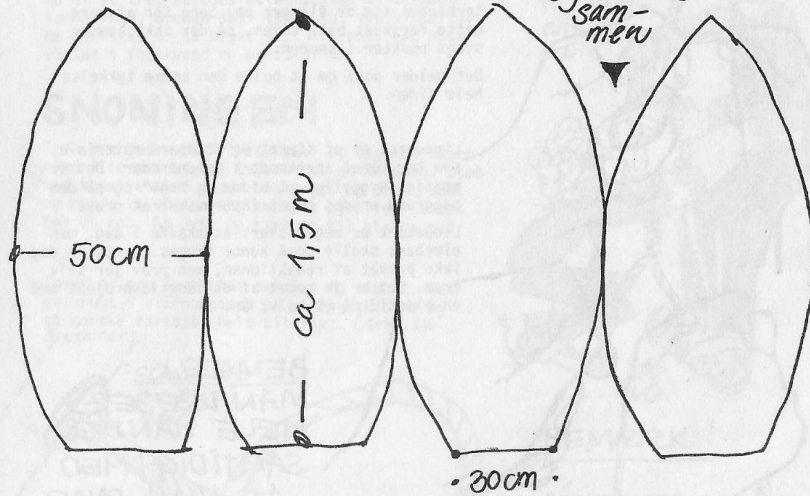
Hvis du tænder et stearinlys og holder et stykke krøllet papir i en snor et stykke herover, vil du se, at papiret begynder at dreje rundt. Det skyldes, at den varme luft fra stearinlyset stiger til vejrs, da den er lettere end den omgivende koldere luft. Det, at varm luft er lettere end kold luft, kan du bruge til at fremstille en varmluftballon.

Først skal du fremstille en ballon. Ballonen er tænkt som legetøj. Meget store balloner kan bruges til at transportere mennesker.

Vores ballon skal bruges til at flyve med en melding eller andet i en lille "gondol".

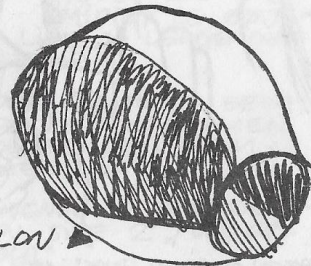

LIM- eller sy delene sammen

Ballonen fremstilles lettest af nylon eller et andet meget tæt og let stof. Til den første model kan du bruge let plastik. Ballonen syes af stykker, der sammensyet formes til en cirkel. Den må gerne være lidt aflang i formen. En diameter på ca. 1 m er god til modellen.

Forneden skal der være en åbning på ca. 15 cm i diameter. Herigennem skal den varme luft ind.

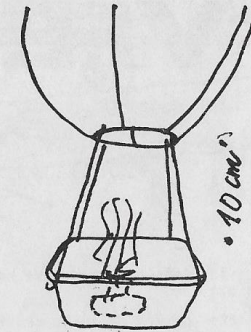
DEN FERDIGE BALLON

GONDOLEN

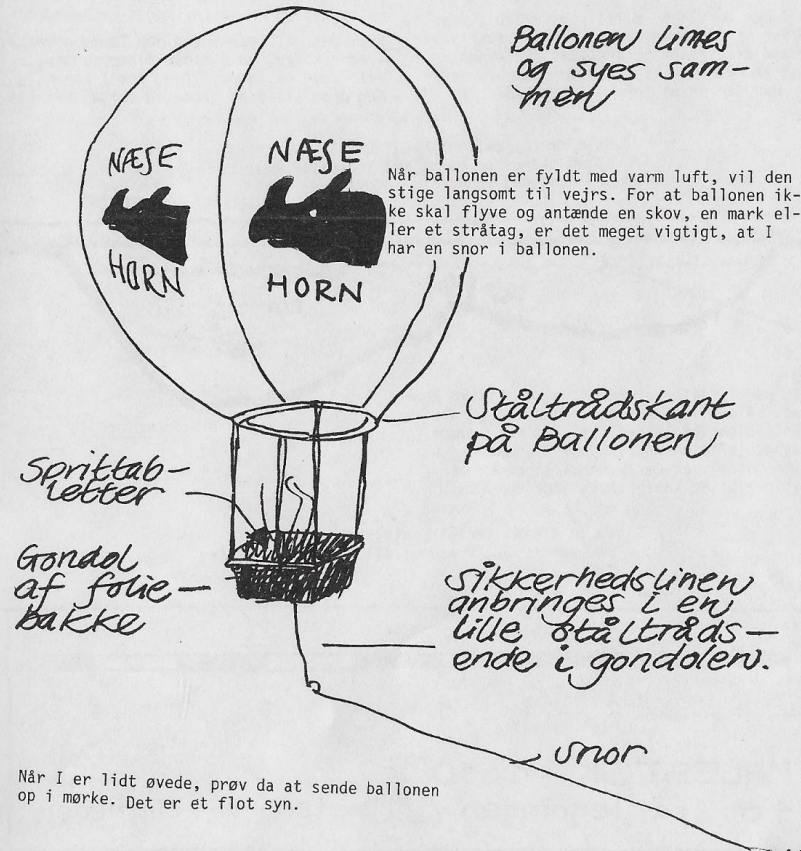
Lav en gondol af en lille foliebakke hængt op ca. 10 cm under ballonen i ståltråd (blomstertråd).

I gondolen anbringer I en tændt sprittablet. Pas på, der ikke går ild i selve ballonen.

En hjælper holder ballonen og dennes åbning over varmekammen, så varmen stiger ind i ballonen. Slipper sprittabletten op, fortsæt med nye.

Ballonen limes og syes sammen

Når ballonen er fyldt med varm luft, vil den stige langsomt til vejrs. For at ballonen ikke skal flyve og antænde en skov, en mark eller et stråtag, er det meget vigtigt, at I har en snor i ballonen.

Når I er lidt øvede, prøv da at sende ballonen op i mørke. Det er et flot syn.

TVÆRSNIT

AF EN Å

Her er en ide til, hvad man også kan bruge et dybdelod til:

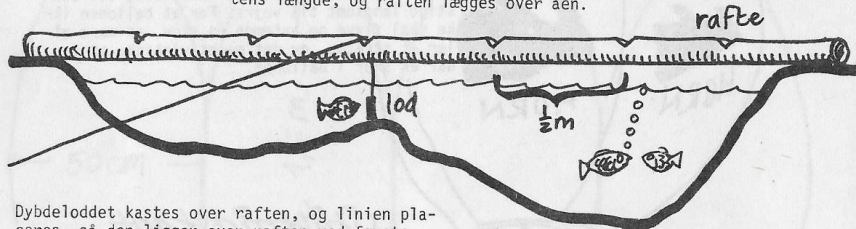
Hvis I sætter mærker på jeres redningsreb, kan det også bruges til formålet.

Når I har kortlagt en lille sø eller å, som den ser ud fra oven, kan I udvide beskrivelsen med et billede af åen, set fra enden. Altså et tværsnit af åen, hvor man kan se, hvor dyb den er på forskellige steder.

Først vælges stedet, hvor tværsnittet skal optegnes, og en rafte lægges over vandet:

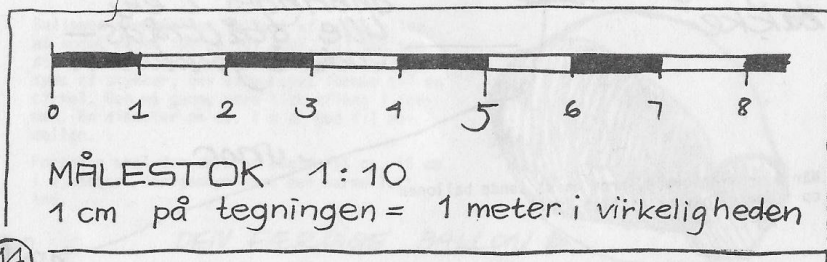
Hvis åen er bredere end den længste rafte, I kan skaffe, må I binde flere sammen, eller evt. lave en tømmerflåde, som I kan måle fra. Men prøv altså at finde en rafte, der kan nå!

Nu afmærkes raften: Med f.eks. $\frac{1}{2}$ meters afstand skæres en række små indsnit i hele raftens længde, og raften lægges over åen.

Dybdelodet kastes over raften, og linien placeres, så den ligger over raften ved første mærke. Så sænkes loddet, til det når bunden, og dybden aflæses ved vandoverfladen. Her er det en fordel, at mærkerne på linien er så tydelige, at de kan aflæses inde fra land!

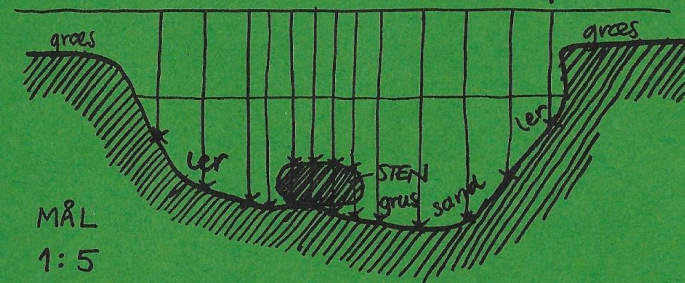
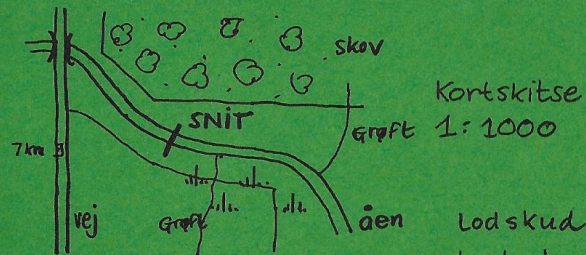
På et stykke ternet papir, tegnes en linie med mærker på, svarende til mærkerne på raften.

14

TVÆRSNIT AF TRYKGEVÆLDE

Å

1 cm = 0,5 m

Ved første mærke afsættes dybden nedad (I samme forhold som bredden), og der sættes et kryds. Så flyttes linien til andet hak, dybden her måles og afsættes på tegningen. Sådan fortsætter I, til I er nået til den anden side af åen.

Så har I en masse krydser på tegningen, svarende til Jeres målinger. Ved at forbinde alle krydserne på tegningen med en streg, får I et billede af, hvordan åens bund ser ud i profil. Denne tegning angiver åens tværsnit, og den bliver mest nøjagtig, hvis I bruger mange målinger (små "skridt" på raften!) og måler dybden med stor nøjagtighed, f.eks. 10 cm.

krydserne forbindes til en kurve.

græs
Tørnv
grus
sten
planter
Sand
Rald
Ler

Hvis Jeres dybdelod kan optage bundprøver, kan I på tegningen også angive, hvordan bunden ser ud.

15

UDRUSTNING.

En vandretur eller en hike er en dejlig oplevelse, men den kan også blive en fysisk plage, hvis ikke man har sørget for, at udstyr og påklædning er fornuftig og hensigtsmæssig. Tøjet må selvfølgelig vælges efter årstiden og vejret kan godt skifte i løbet af en week-end og det er ofte køligt om aftenen selv i den varmeste sommertid.

Det er vigtigt at man inderst på kroppen har tøj af uld eller bomuld, som kan opsuge sved og tillade fri fordampning.

Fodtøjet er den vigtigste del af påklædningen, når man skal ud på vandretur. Det bedst egnede vandrefodtøj på alle årstider og i al slags vejr er kraftige, tyksålede sko eller kortskafte støvler. Fodtøjet skal være så stort at du nemt kan have et par tykke sokker på + et par bløde, tynde sokker eller strømper, uden at det klemmer. - Tag ikke på vandretur med nyt fodtøj, det vil du komme til at fortryde bitterligt, når de første vabler er kommet og fødderne er ømme.

Hold dit fodtøj i orden, så læderet stadig holdes smidigt og stærkt.

Når du pakker din rygsæk, skal du pakke med omtanke, og kun medtage de ting, der er nødvendige for dig på turen - men heller ikke mere. Du behøver: noget til at beskytte dig mod regn, skiftetøj, have på om natten, til eget toilette, sove i og sove på, spise med og på og tørre med.

Du kan sagtens selv finde ud af, hvor lidt du behøver at tage med. Husk det er dig selv, der skal bære oppakningen.

Når patruljen skal på hike må I yderligere medbringe: noget til at lyse med, hugge med, hente vand i, grave med, klare små sår med, til at spise med, lave mad med og tænde op med.

Når du pakker din rygsæk, skal du pakke den med omtanke. Vægten skal helst være fordelt sådan, at den tungeste vægt hviler mod dine skuldre og din ryg og ikke mod dine hofter. Store, flade, bløde ting ved rygsiden, så der ikke er buler og kanter, der trykker mod ryggen.

Tunge ting overst. Det, der skal bruges først eller oftest, skal være let at få fat på. Det tager lang tid at lære at pakke en rygsæk ordentligt, så den sidder godt på ryggen.

impuls
F.eks. SPEJDERHAT

VARMT UNDERTØJ
UNI-FORM

SOLIDE BUKSER

Tykke VLD-SOK
"TIL-KØPTE" SKO

tandem

PATRULJELEDERBLAD FOR
DET DANSKE SPEJDERKORPS

